

# Asmens duomenų apsauga: praktinės situacijos ir patarimai

## Dėl Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašo nuostatų ir asmens duomenų apsaugos reikalavimų įgyvendinimo

Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-547 (toliau – Aprašas), nustatyta, kad Pagalbos teikimą mokykloje reglamentuojantys dokumentai yra mokyklos dokumentacijos plano dalis, jie tvarkomi, įrašomi į apskaitą ir saugomi Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo ir Lietuvos vyriausiojo archyvaro nustatyta tvarka. **Kiti dokumentai apie Pagalbos gavėjus, jų problemų turinį ir teiktą Pagalbą laikomi konfidencialiais. Mokyklos psichologas atsako už tinkamą šių dokumentų tvarkymą, saugojimą ir sunaikinimą teisės aktų nustatyta tvarka. (20 p.).**

Akto nuoroda <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/ff0a11b1115f11ef8e4be9fad87afa59/asr>

|    | DAP klausimai dėl tinkamo teisės aktų taikymo                                                                                                            | Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos išaiškinimas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. | Ar mokyklos vadovas turi teisę iš psichologo gauti informaciją apie pagalbos gavėjus (pavyzdžiui, kam buvo teikta pagalba, kokia pagalba buvo teikiama)? | <p>Mokyklos psichologas teikia psichologinę pagalbą pagal Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos apraše (toliau – aprašas) apibrėžtas tiesioginio ir netiesioginio darbo funkcijas, o <b><u>mokiniai, kuriems pedagoginės psichologinės tarnybos vadovo yra skirta psichologinė pagalba (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 14 str. 3 d.), mokyklos vadovui iš Mokinių registro yra žinomi, taip pat yra žinomos ir pedagoginės psichologinės tarnybos pateiktos rekomendacijos, kaip šią pagalbą mokiniui užtikrinti.</u></b></p> <p>Taigi, mokyklos vadovas turi informaciją, kad mokiniui yra skirta psichologinė pagalba (taip pat turi duomenis ir apie skirtą socialinę pagalbą bei specialiąją pedagoginę ar specialiąją pagalbą) ir šios pagalbos apimtis (kiek kartų per savaitę ar valandų ji turi būti teikiama ir pan.). Kitą individualią psichologinę pagalbą, mokyklos Vaiko gerovės komisijai atlikus mokiniui ugdymosi poreikių pirminį vertinimą, gali skirti pats mokyklos vadovas. Taigi, mokiniai, kuriems psichologinė pagalba buvo skirta ir buvo pateiktos rekomendacijos dėl šios pagalbos teikimo, mokyklos vadovui yra žinomi. Pastebėtina, kad kitiems mokyklos mokiniams psichologinė pagalba taip pat yra teikiama vadovaujantis aprašo 8 p. nuostatomis. <b><u>Taip pat svarbu pastebėti, kad mokyklos vadovui psichologinių konsultacijų turinio nėra būtinybės žinoti, nes tai gali būti susiję su jautriais sveikatos duomenimis (jautrius mokinių sveikatos duomenis žino tie, kurie mokiniui tiesiogiai teikia pagalbą ir yra įsipareigoję dėl konfidencialumo užtikrinimo).</u></b> Be to, atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis aprašo 10 p. mokyklos psichologo pareigybė nustatoma ne pagal konsultuotų pagalbos gavėjų skaičių, o pagal mokyklos mokinių skaičių. Taip pat svarbu pastebėti, kad nepažeidžiant</p> |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                | konfidencialumo principo, apibrėžto Psichologų profesinės etikos kodekse, kuriuo savo profesinėje veikloje mokyklos psichologas turi vadovautis (aprašo 5 p.), mokyklos psichologas mokyklos nustatyta tvarka turi tvarkyti ir pildyti Psichologinės pagalbos gavėjų žurnalą (aprašo 16.7 p.), iš kurio mokyklos vadovui ir / ar atestacinei komisijai gali pateikti apibendrintus statistinius duomenis apie pagalbos gavėjų skaičių bei jiems teiktas paslaugas – informacija apie psichologinės pagalbos gavėjų skaičių ir šios pagalbos apimtį nėra konfidencialūs duomenys, ši informacija gali būti papildomai panaudota vertinant mokyklos psichologo pareigybei tenkanti darbo krūvį, darbo apimtį ir kt.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 2. | Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą neigiamas, kaip vadovas turėtų užtikrinti darbo organizavimą, darbo kontrolę bei darbų tęstinumą (pavyzdžiui, darbų paskirstymą tarp kelių psichologų; darbo pareigų vykdymą; darbų tęstinumą bei perdavimą, kai nutraukiama darbo sutartis su psichologu)? | Kaip jau buvo minėta atsakant į pirmą klausimą, mokyklos vadovas turi reikalingą informaciją apie mokinius, kuriems buvo skirta ir turi būti teikiama psichologinė pagalba, dėl to, siekiant užtikrinti skirtos psichologinės pagalbos tęstinumą ir jos tinkamą organizavimą, šią informaciją mokyklos vadovas turi perduoti naujai pradėjusiam dirbti mokyklos psichologui ar kitam mokyklos psichologui, mokyklos vadovui skirstant darbo krūvį tarp kelių mokyklos psichologų, t. y. <u>mokyklos nustatyta darbo tvarka turi būti užtikrinta, kad būtina informacija apie psichologinės pagalbos gavėjų skaičių ir teikiamų konsultacijų skaičių būtų perduodama naujam specialistui (ši informacija yra fiksuojama Psichologinės pagalbos gavėjų žurnale), o visą kitą informaciją (taip pat ir susijusią su jautriais duomenimis) naujas mokyklos psichologas galės gauti, kai pradės dirbti, t. y. susipažinęs su vertinimo dokumentais.</u> Be to, užtikrinant psichologinės pagalbos prieinamumą bei jos organizavimą mokykloje, mokyklos vadovas turi užtikrinti, kad naujai priimto psichologo ar antro psichologo darbo krūvis atitiktų aprašo 10 p. nuostatas, kad pagalbos gavėjai pagal jų poreikį galėtų kreiptis psichologinės pagalbos į mokyklos psichologą. |
| 3. | Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą neigiamas, kaip vadovas turėtų įgyvendinti Aprašo 18 p. numatytą pareigą, jeigu jam negali būti žinoma informacija nei apie gavėjus, nei apie pagalbos teikimą?                                                                                             | Papildant tai, kas atsakyta į pirmą klausimą, mokyklos vadovas turi informaciją apie mokinius ir kokia / kokia apimtimi pagalba jiems yra skirta, o esant situacijai, <b><u>kai tėvai nebendradarbiauja dėl mokiniui reikalingos psichologinės pagalbos teikimo užtikrinimo, ši informacija mokyklos vadovui dėl aprašo 18 p. nuostatų įgyvendinimo taip pat turi būti prieinama mokyklos nustatyta tvarka.</u></b> Taip pat svarbu pastebėti, kad informacija, jog psichologinė pagalba nėra teikiama, nes tėvai neužtikrina vaiko teisėtų interesų šią pagalbą gauti, nėra jautrus duomenys.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 4. | Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą teigiamas, kokius duomenis vadovas gali gauti iš psichologo?                                                                                                                                                                                                | Kaip jau minėta atsakant į pirmą klausimą, nepažeidžiant konfidencialumo principo, apibrėžto Psichologų profesinės etikos kodekse, <b><u>mokyklos psichologas mokyklos nustatyta tvarka turi tvarkyti ir pildyti Psichologinės pagalbos gavėjų žurnalą (aprašo 16.7 p.), iš kurio mokyklos vadovui ir / ar atestacinei komisijai gali pateikti apibendrintus statistinius duomenis apie pagalbos gavėjų skaičių bei jiems teiktas paslaugas.</u></b> Be to, kaip minėta atsakyme į 3 klausimą, <b><u>konfidencialią informaciją psichologas gali atskleisti tik tuomet, jeigu gresia pavojus kliento ar kitų asmenų sveikatai arba gyvybei ir nepažeidus konfidencialumo neįmanoma išvengti žalos, ir tuomet, kai konfidencialią informaciją atskleisti psichologą įpareigoja Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai.</u></b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 5. | Kokia informacija, vadovaujantis Aprašo 17 p.,                                                                                                                                                                                                                                                 | Papildant tai, kas jau yra atsakyta, mokyklos psichologas savo profesinėje veikloje vadovaujasi Psichologų profesinės etikos kodekse apibrėžtu konfidencialumo principo išaiškinimu, t. y. psichologas privalo saugoti profesinę paslaptį ir privalo užtikrinti, kad iš kliento ir suinteresuotų šalių                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

|    |                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    | <p>psichologas gali dalintis su kitais?</p>                                                                                                                                                                         | <p>gauta informacija išliktų konfidenciali, tačiau kartu turi būti vadovaudamasi ir nuostata, kad psichologas konfidencialią informaciją gali atskleisti, kai tai įpareigoja Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai bei kitos apibrėžtos ir grėsmė klientui keliančios aplinkybės. <b><u>Taigi, psichologinės pagalbos derinimas su kita švietimo pagalba nėra laikytinas konfidencialumo principo pažeidimu</u></b>, nes aprašo 17 p. nuostata gali būti įgyvendinta vadovaujantis aprašo 15.1.2, 16.3, 16.5 ir 16.8 p., be to, Mokinio specialiuju ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašo (nuoroda į dokumentą: <a href="https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/eb1ec5c0670311efad96fef38de4d94a?jfwid=al7dywfji">https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/eb1ec5c0670311efad96fef38de4d94a?jfwid=al7dywfji</a>) 11 p. apibrėžta, kad mokyklos vadovas įpareigoja švietimo pagalbos specialistus kartu rengti pagalbos mokiniui planą.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 6. | <p>Kaip, vadovaujantis Aprašo 20 p., psichologas turėtų organizuoti dokumentų tvarkymą, saugojimą bei sunaikinimą, kai yra nutraukiama darbo sutartis? Ar šios pareigos taikomos ir pasibaigus darbo sutarčiai?</p> | <p>Vadovaujantis aprašo 5, 13 ir 20 p. mokyklos psichologas, dirbantis mokykloje, yra atsakingas už dokumentų, kurie nėra įtraukti į mokyklos dokumentacijos planą, konfidencialumo užtikrinimą bei tinkamą šių dokumentų tvarkymą, saugojimą ir sunaikinimą, kaip tai yra numatyta Psichologų profesinės etikos kodekse, t. y. gerbdamas kitų teises ir orumą, psichologas renka tik tą informaciją, kuri susijusi su tikslu, dėl kurio buvo gautas informuotas sutikimas, ir ją panaudoja tik tuo tikslu, kurio siekiant ji buvo rinkta, šiuo atveju – teikti mokiniui psichologinę pagalbą mokykloje. <b><u>Kadangi aprašo nuostatose nenumatytas konfidencialios informacijos perdavimas kitiems darbuotojams ar šios informacijos saugojimas, mokyklos psichologui nutraukus darbo sutartį su mokykla, mokyklos psichologas turėtų sunaikinti konfidencialius dokumentus, už kuriuos jis atsakingas (apie paslaugų gavėjus, jų problemų turinį ir teiktą psichologinę pagalbą), prieš nutraukdamas darbo sutartį su mokykla.</u></b> Kaip buvo minima atsakant į pirmą klausimą, mokiniai, kuriems buvo skirta psichologinė pagalba, yra įtraukiami į Mokinių registrą, dėl to jiems teikiamos pagalbos tęstinumas neturėtų nukentėti, jei pasikeičia psichologas, juolab, kad mokyklos psichologas turi vadovautis pedagoginės psichologinės tarnybos pateiktomis rekomendacijomis dėl psichologinės pagalbos teikimo, kurios yra pateikiamos mokyklai, kitos skirtos pagalbos atveju – informaciją dėl mokinių, kuriems buvo skirta psichologinė pagalba mokyklos vadovo sprendimu, naujai pradėjęs dirbti psichologas gali gauti iš mokyklos vadovo ir (ar) mokyklos Vaiko gerovės komisijos, be to, psichologas gali susipažinti su individualiu mokinio ugdymosi planu bei jame numatytu pagalbos planu, kuriame yra suplanuotas psichologinės pagalbos teikimas mokiniui.</p> |
| 7. | <p>Kokiu būdu, vadovaujantis Aprašo 7 p., turėtų būti kontroliuojama psichologo darbo kokybė?</p>                                                                                                                   | <p>Kaip yra apibrėžta aprašo 7 p., mokyklos psichologas atsako už teikiamos pagalbos kokybę. Vadovaujantis Psichologų, teikiančių pagalbą mokiniui, atestacijos nuostatų (nuoroda į dokumentą: <a href="https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/5fd6bc61d75211ea8f4ce1816a470b26">https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/5fd6bc61d75211ea8f4ce1816a470b26</a>) 31 p. įstaigos vadovas, įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (valstybinių švietimo įstaigų – biudžetinių įstaigų), savivaldybių vykdomosios institucijos (savivaldybių švietimo įstaigų – biudžetinių įstaigų), savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos – viešosios įstaigos), savininkas (dalyvių susirinkimas) (kitų švietimo teikėjų) ar / ir švietimo priežiūrą vykdančios institucijos turi teisę teikti argumentuotą prašymą psichologų atestacijos komisijai nustatyti psichologo veiklos atitiktį turimai kvalifikacinei kategorijai nepasibaigus kvalifikacinės kategorijos galiojimo terminui, jeigu abejojama dėl psichologo kompetencijos. Psichologų atestacijos komisija turi apsvarstyti prašymą, išanalizuoti psichologo veiklą ir priimti nutarimą ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo prašymo gavimo dienos. Be to, mokyklos psichologas, norėdamas įgyti aukštesnę nei 4 kvalifikacinę kategoriją ir atestuotis, turi atitikti aukštesnei kvalifikacinei kategorijai keliamus</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|    |                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----|----------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                                                            | reikalavimams, jo praktinė veikla turi būti įvertinta pagal Psichologų, teikiančių pagalbą mokiniui, atestacijos nuostatus. Taigi, mokyklos psichologo darbo kokybė kontroliuojama kartu su atestacijos proceso tinkamu įgyvendinimu ir užtikrinimu. Be to, mokyklos psichologui yra keliami metiniai darbo tikslai, rengiamas metinis darbo planas – už jų įgyvendinimą mokyklos psichologas atsiskaito vadovui mokyklos nustatyta tvarka.      |
| 8. | Ką šiame kontekste reiškia konfidencialumas, kuris numatytas Aprašo 20 p.? | Kaip ir minėta atsakymuose į ankstesnius klausimus, konfidencialumo principas, kuriuo savo profesinėje veikloje remiasi mokyklos psichologas, yra apibrėžtas Psichologų profesinės etikos kodekse (nuoroda į dokumentą: <a href="https://www.psichologusajunga.lt/wp-content/uploads/2024/05/Psichologusajunga_ETIKOS-KODEKSAS_1.pdf">https://www.psichologusajunga.lt/wp-content/uploads/2024/05/Psichologusajunga_ETIKOS-KODEKSAS_1.pdf</a> ). |

Kilus bet kokiems klausimams, susijusiems su asmens duomenų apsauga, prašome kreiptis į asmens duomenų apsaugos pareigūną el. paštu [jurate@veiklos-sprendimai.lt](mailto:jurate@veiklos-sprendimai.lt); tel. Nr. +370 61206177.